

5.2. Færre positioner

Som anført i afsnit 4.6. omfatter bødekatologet ca. 20 forskellige takster, og i niveauet fra 150 kr. til 1500 kr. er der 14 takster, hvoraf 6 takster under 500 kr.

Der kan rejses spørgsmål om, hvorvidt det er nødvendigt og hensigtsmæssigt at have så mange forskellige bødetakster.

Vagn Greve og Poul Lodberg har i Færdselsstrafferet (1. udgave 1987) side 240 ff. diskuteret det eksisterende system med faste bødepositioner for overtrædelse af færdselsloven. Det bestående takstsystem beskrives, og det anføres, at der ikke er betænkeligheder ved systemet, så længe sanktionen er ganske lille.

Greve og Lodberg behandler herefter spørgsmålet om antallet af positioner og anfører følgende:

»For et takstsystem taler også de mindre bøders funktion i det strafferetlige system. De skal pålægges, så den pågældende og almenheden kan se, at en grænse er overskredet. ... Deres begrundelse skal søges i et »advarselssynspunkt«. Formålet med markeringen eller advarslen svarer til de almindelige strafformål, som i øvrigt forbigås. Takstsystemer bør kun anvendes, når bøderne er små. Den »mekaniske« udregning af bøder i tusindvis af kroner, som f.eks. i spritsager, er principielt betænkelig. Der er i sådanne tilfælde tale om en problematisk forenkling og en overdimensionering af et enkelt strafudmålingselement.

I almindelighed kan der være god grund til at hævde, at strafudmålingen giver det »prægnante udtryk for, at straffen er en samfundsmæssig misbilligelse, idet man i straffens størrelse angiver misbilligelsens styrke«. ... Dette gælder dog ikke, når markeringen er formålet. Differentieringen er imidlertid ikke blot unødvendig i disse tilfælde; den er principielt forkert, idet den lægger et slør over det tilsigtede formål og forleder til den tro, at alle de almindelige strafudmålingshensyn er taget i betragtning. Til trods for dette anvendes der i praksis et meget stort antal bødepositioner. Der er næppe grund til at have mere end f.eks. 100, 200, 500 og 1.000 kr., og det ville måske være rimeligt at anvende endnu færre.«

I redegørelsen fra den uformelle styringsgruppe, der er omtalt ovenfor i indledningen, anføres det side 22, at meget kunne tale for at indføre et niveauspring på 400 til 500 kr., idet der derved

kunne opnås en meget betydelig forenkling af taksterne i bødekatologet.

Straffelovrådet har i en udtalelse fra april 1999 afgivet i forbindelse med en gennemgang af et udkast til lovforslag om ændring af straffeloven (udvidet brug af samfundstjeneste og betingede domme med vilkår om alkoholistbehandling for spirituskørsel - lovforslag nr. L 41 fremsat den 13. oktober 1999 af justitsministeren) også drøftet spørgsmålet om strafpositioner. Straffelovrådet udtalte, at der generelt kan være grund til at overveje at foretage en begrænsning i det betydelige antal strafpositioner for lovovertrædelser, hvor retshåndhævelsessynspunkter, herunder forskelle i de strafbare forholds grovhed, næppe kan begrunde et detaljeret udmålingsmønster.

Det nugældende takstsystem er som anført ovenfor meget detaljeret, og det er vanskeligt at begrunde nødvendigheden af at opretholde et så detaljeret takstsystem.

Hertil kommer, at der - som anført af Greve og Lodberg - ved takstmæssige bøder ikke bør anvendes et stort antal forskellige bødepositioner, blandt andet fordi man herved forledes til at tro, at alle almindelige strafudmålingshensyn er taget i betragtning. Også Straffelovrådets udtalelse taler for en begrænsning af antallet af strafpositioner.

Det må på denne baggrund anses for hensigtsmæssigt, at der sker en væsentlig reduktion af antallet af bødepositioner, eventuelt således at bøderne fastsættes til beløb, der er delelige med 500 kr.

Antallet af bødepositioner i området fra 0 til 2000 kr. vil herved mindskes fra ca. 15 til 4, og takstsystemet vil blive væsentligt forenklet og dermed lettere at administrere.

Der forekommer i givet fald hensigtsmæssigt at hæve de nuværende bøder på under 500 kr. til 500 kr., samt at hæve de nuværende bøder på over 500 kr. - men under 1000 kr. - til 1000 kr. og så fremdeles.

5.3. Nedsættelse af bøder til personer med dårlig betalingsevne

Som anført i afsnit 4.3. nedsættes bøder til sigtede med særlig lav indtægt (herunder studerende, pensionister og personer, der modtager ikke-tilbagebetalingspligtig kontanthjælp) til det halve beløb, dog ikke mindre end 250 kr.

For personer under 18 år (unge mellem 15 og 18 år), der er helt uden indtægt, f.eks. skolebørn,